

Teaching Guide						
Identifying Data				2020/21		
Subject (*)	Psychology		Code	750G01003		
Study programme	Grao en Enfermaría					
Descriptors						
Cycle	Period	Year	Type	Credits		
Graduate	Yearly	First	Basic training	9		
Language	Spanish					
Teaching method	Hybrid					
Prerequisites						
Department	Ciencias da SaúdePsicoloxía					
Coordinador	Escudero Carranza, Valentín	E-mail	valentin.escudero@udc.es			
Lecturers	Escudero Carranza, Valentín Movilla Fernandez, María Jesus	E-mail	valentin.escudero@udc.es maria.jesus.movilla@udc.es			
Web	moodle.udc.es					
General description	Finalizado o proceso de enseñanza-aprendizaxe de Psicología, o alumno deberá contar cos coñecementos necesarios que lle capaciten para integrar a perspectiva psicolóxica na prestación de coidados integrais ás persoas ante as situacions de saude-enfermidade, e as situacions de violencia de xénero. Igualmente estará capacitado para establecer e realizar unha relación eficaz co paciente familia e grupo.					
Contingency plan	<ol style="list-style-type: none"> 1. Modifications to the contents 2. Methodologies *Teaching methodologies that are maintained *Teaching methodologies that are modified 3. Mechanisms for personalized attention to students 4. Modifications in the evaluation *Evaluation observations: 5. Modifications to the bibliography or webgraphy					

Study programme competences	
Code	Study programme competences
A12	Identificar as respostas psicosociais das persoas ante as diferentes situacions de saúde, seleccionando as accións adecuadas para proporcionar axuda nas mesmas.
A13	Establecer unha relación empática e respectuosa coa paciente e familia, acorde coa situación da persoas, problema e saúde e etapa de desenvolvemento.
A14	Utilizar estratexias e habilidades que permitan unha comunicación, efectiva con pacientes, familias e grupos sociais, así como a expresión das súas preocupacións e intereses.
A17	Coñecer e identificar os problemas psicolóxicos e físicos derivados da violencia de xénero para capacitar ao estudiante na prevención, a detección precoz, a asistencia, e a rehabilitación das vítimas desta forma de violencia.
B1	Aprender a aprender.
B2	Resolver problemas de forma efectiva.
B3	Aplicar un pensamento crítico, lóxico e creativo.
B4	Traballar de forma autónoma con iniciativa.

B5	Traballar de forma colaborativa nun equipo interdisciplinar.
B6	Comportarse con ética e responsabilidade social como cidadán e como profesional.
B7	Comunicarse de maneira efectiva en un entorno de traballo.
B8	Capacidade de análise e sínteses.
B9	Capacidade de aplicar os coñecementos na práctica.
B10	Capacidade para adaptarse ás situacións novas.
B11	Capacidade e habilidade de xestión da información.
B13	Toma de decisións.
B14	Habilidades interpersonais.
B15	Capacidade para comunicarse con persoas non expertas na materia.
B16	Coñecer e apreciar a diversidade e a multiculturalidade.
B22	Capacidade para motivarse e motivar a outros.
B24	Fomentar e aplicar os dereitos fundamentais e a igualdade entre homes e mulleres.
C3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida.
C4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.
C5	Entender a importancia da cultura emprendedora e coñecer os medios ao alcance das persoas emprendedoras.
C6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrentarse.
C7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.
C8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.
C9	CB1 Que os estudiantes demostraran posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral, e sólese atopar a un nivel que, si ben se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vanguarda dun campo de estudo.
C10	CB2 Que os estudiantes saiban aplicar os seus coñecementos a seu traballo ou vocación de unha forma profesional y posúan as competencias que soLEN demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
C11	CB3 Que os estudiantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan una reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.

Learning outcomes			
Learning outcomes		Study programme competences	
Identificar as respuestas psicosociais das persoas ante as diferentes situacións de saude		A12	B1 B3 B4 B11
Valorar as persoas con problemas psicosociais e planificar as intervencions		A12 A13	B1 B3 B4 B5 B8 B11 B13

Describir as características de unha relación terapéutica co/coa paciente e a sua familia	A12 A13 A14	B5 B6 B7 B10 B13 B14 B15	C10
Describir e utilizar unha comunicación eficaz na relación co/coa paciente, familia e membros do equipo de saude	A12 A13 A14	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B13 B14 B15 B16	C4 C5 C8
Identificar os principais problemas físicos, psicolóxicos e sociais das vítimas de violencia de xénero e das suas familias	A17	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B11 B13 B14 B15 B16 B22 B24	C3 C4 C6 C7 C8 C9 C11

Describir os principais aspectos da prevención, detección, asistencia e rehabilitación das vítimas de violencia de xénero	A17	B1	C3
		B2	C4
		B3	C6
		B4	C7
		B5	C8
		B6	C9
		B7	C11
		B8	
		B9	
		B11	
		B13	
		B14	
		B15	
		B16	
		B22	
		B24	

Contents		
Topic	Sub-topic	
1. A psicoloxía: teorías e modelos da psicoloxía como ciencia	1.1. Teorías Psicológicas.	
	1.2. Metodoloxías psicológicas, experimentación e observación	
	1.3. Campos de acción da Psicoloxía.	
	1.4. Características psicológicas da Enfermeira.	
2. Procesos psicológicos básicos da conducta humana	2.1 Procesos de percepción e atención	
	2.2 Memoria e aprendizaxe	
	2.3 Motivación e emociones	
	2.4 O funcionamento da mente humana, procesos cognitivos	
3. Saude e Enfermidade ó longo do ciclo vital dende a perspectiva psicolóxica.	3.1. Teorías Evolutivas.	
	3.2. Teoría do Apego.	
	3.3. Enfoques cognitivos.	
	3.4. Aplicaciones á Enfermaría.	
4. Teorías psicológicas da comunicación interpersonal.	4.1. Teorías da relación interpersonal.	
	4.2. Pragmática da comunicación humana.	
	4.3. Aplicaciones á enfermaría.	
5. A relación terapéutica.	5.1. Psicodinámica.	
	5.2. Cognitivo-Conductual.	
	5.3. Humanista.	
	5.4. Sistémica.	
	5.5. O modelo SOFTA no contexto da enfermaría.	
6. Afrontamento psicológico da enfermedade e o sufrimento.	6.1. A dor e o sufrimiento psicológico.	
	6.2. Psicoloxía da Saude.	
	6.3. Psiconeuroinmunoloxía.	
	6.4. Modelos de afrontamento	
	6.5. Dor.	
	6.6. Estrés.	

7. Conceptos xerais de Violencia de Xénero.	7.1. Definición. 7.2. Causas. 7.3. O proceso da violencia. 7.4. Consecuencias na saude. 7.5. Importancia do persoal dos servizos sanitarios. 7.6 Dificultades para identificar a violencia de xénero. 7.7. Recomendacións para a prevención da violencia no sistema sanitario.
8. Actuación ante a violencia de xénero no ámbito da Atención Primaria e Especializada.	8.1. Detección e valoración. Algoritmo de actuación. 8.2. Indicadores de sospeita. 8.3. Aspectos éticos e legais. 8.4. Actuación co maltratador. 8.5. Parte de lesions e informe médico. 8.6. Guía de recursos.

Planning				
Methodologies / tests	Competencies	Ordinary class hours	Student?s personal work hours	Total hours
Problem solving	A12 A13 A14 B1 B2 B3 B4 B5 B8 B9 B10 B11 B13 C6 C8	10	30	40
Document analysis	A17 B1 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B11 B13 B16 B24 C3 C6 C7 C8 C9 C11	15	39	54
Case study	A12 A13 A14 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B11 B13 B14 C6 C10 C11	4	8	12
Guest lecture / keynote speech	A12 A13 A14 A17 B1 B3 B6 B7 B8 B11 B24 C3 C6 C7 C8 C9	31	46	77
Long answer / essay questions	A17 B1 B2 B3 B4 B6 B7 B8 B9 B11 B13 B16 B24 C4 C7 C9 C11	2	16	18
Multiple-choice questions	A12 A13 A14 B1 B3 B4 B8 B9 B11 B13	2	16	18
Personalized attention		6	0	6

(*)The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Methodologies	
Methodologies	Description
Problem solving	Os alumnos deberán resolver unha situación problemática concreta a partir dos coñecementos adquiridos.
Document analysis	Analizanse documentos escritos ou audiovisuais relacionados cos contidos da materia. Os alumnos de forma individual ou grupal analizarán e comentarán o documento
Case study	Presentanselle ós alumnos casos que deberán analizar
Guest lecture / keynote speech	Exposición oral relacionada con contidos do programa. Pode ser completada co uso de medios audiovisuais, a introducción de algunas preguntas para facilitar a aprendizaxe. O alumno poderá interrumpir para hacer preguntas sobre o tema.

Long answer / essay questions	Proba na que se busca responder por escrito a preguntas de certa amplitud valorando que se proporcione a resposta esperada, combinada coa capacidade de razonamento (argumentar, relacionar, etc.), creatividade e espírito crítico. Utilízase para a avaliação diagnóstica, formativa e sumativa. Permite medir as habilidades que non poden avaliarse con probas obxectivas como a capacidade de crítica, de síntese, de comparación, de redacción e de orixinalidade do estudiante; polo que implica un estudo amplio e profundo dos contidos, sen perder de vista o conxunto das ideas e as suas relacións.
Multiple-choice questions	Proba obxectiva que consiste en formular unha cuestión en forma de pregunta directa ou de afirmación incompleta, e varias opcións ou alternativas de resposta que proporcionan posibles solucións, das que só unha delas é válida.

Personalized attention

Methodologies	Description
Problem solving	Corrección de exames e axuda na solución de problemas e dudas que se lle plantexen ó estudiantado

Assessment

Methodologies	Competencies	Description	Qualification
Document analysis	A17 B1 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B11 B13 B16 B24 C3 C6 C7 C8 C9 C11	Analízanse de xeito individual ou grupal documentos escritos ou audiovisuais relacionados cos contidos da materia. Esta metodoloxía será utilizada pola Prof. Dra María Jesús Movilla Fernández. A analise de fontes documentais coa Prof. Dra María Jesús Movilla Fernández é OBRIGATORIA para superar a sua parte da materia e supón un 20% (2 puntos) da nota total da materia Psicoloxía. Sendo necesario un mínimo de 1 punto para superar esta actividade.	20
Problem solving	A12 A13 A14 B1 B2 B3 B4 B5 B8 B9 B10 B11 B13 C6 C8	Tratase de EXERCICIOS PRACTICOS que os/as estudiantes deberán resolver a partir dos coñecementos adquiridos. Esta metodoloxía será utilizada polo Prof. Dr Valentín Escudero A entrega de esta actividade é OBRIGATORIA para poder facer o examen do Prof. Dr Valentín Escudero.	6
Long answer / essay questions	A17 B1 B2 B3 B4 B6 B7 B8 B9 B11 B13 B16 B24 C4 C7 C9 C11	Proba na que o/a estudiante responderá por escrito a preguntas de certa amplitud valorando que se proporcione a resposta esperada, combinada coa capacidade de razonamento (argumentar, relacionar, etc.), creatividade e espírito crítico. Esta metodoloxía será empregada pola Prof. Dra María Jesús Movilla Fernández para avaliar a sua parte da materia. Representa un 20% (2 puntos) da nota total da materia Psicoloxía.. Sendo necesario un mínimo de 1 punto para superar a materia.	20
Multiple-choice questions	A12 A13 A14 B1 B3 B4 B8 B9 B11 B13	Proba obxectiva empregada polo Prof. Dr. Valentín Escudero para avaliar a sua parte da materia. Consiste en plantear unha cuestión en forma de pregunta directa ou de afirmación incompleta, e varias opcións ou alternativas de resposta que proporcionan posibles solucións, das que só unha de elas é válida.	48
Case study	A12 A13 A14 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B11 B13 B14 C6 C10 C11	Presentaselles ós/as estudiantes casos que deberán analizar. Esta metodologxa será utilizada polo Prof. Dr. Valentín Escudero. A entrega de esta actividade é OBRIGATORIA para poder facer o exame do Prof. Dr Valentín Escudero.	6

Assessment comments

A materia Psicoloxía é impartida por dous profesores, o Prof. Dr Valentín Escudero e a Prof. Dra María Jesús Movilla Fernández. Para superar esta materia o/a estudiante debe superar cada unha das partes. A nota final da materia calcularase en base a que a parte do Prof Valentín Escudero representa o 60% da nota final e o 40% da nota final corresponde á materia da Prof Dra María Jesús Movilla Fernández.

No caso de que non se supere unha das duas partes na 1ª oportunidade a nota que lle figurará será de 4,5 para a 2ª oportunidade manterase aprobada a parte que se teña superada na 1ª oportunidade dentro da mesma convocatoria.

MATRICULA PARCIAL: Na parte do profesor Escudero a avaliación incluirá a proba obxetiva de resposta múltiple e unha proba práctica baseada en un estudo de caso. Na parte da profesora Movilla a avaliación consistirá na análise comentada dun documento facilitado pola profesora (2 puntos) sendo necesario obtener 1 punto para superarlo e da proba de ensaio (2 puntos) sendo necesario obtener 1 punto para superarla.

2ª OPORTUNIDADE E OUTRAS: Na parte do profesor Escudero a avaliación será coincidente co descrito para a 1ª oportunidade

Na parte da profesora Movilla será coincidente co descrito para a 1ª oportunidade, salvo que o/a estudiante solicite acollerse ó sistema de avaliación descrito para a matrícula parcial.

OPORTUNIDADE ADIANTADA: Na parte do profesor Escudero terá que cumplir todas as características sinaladas e constará das mesmas probas.

Na parte da profesora Movilla a avaliación consistirá na análise comentada dun documento facilitado pola profesora (2 puntos) sendo necesario obtener 1 punto para superarlo e da proba de ensaio (2 puntos) sendo necesario obtener 1 punto para superarla.

MATRICULA DE HONOR: Será concedida á nota máis alta por encima de 9. En caso de empate de notas darase a opción de realizar unha proba obxetiva de 10 preguntas elaborada conjuntamente polos 2 profesores da materia

NON PRESENTADO: A calificación de Non Presentado corresponderá ó/a estudiante que non fixera a proba obxetiva na parte do profesor Escudero e/ou que non realizara a proba de ensaio na parte da profesora Movilla.

Sources of information

Basic	<ul style="list-style-type: none"> - García González MN (2008). Violencia de Género: investigaciones y aportaciones pluridisciplinarias: significado de su tratamiento en los medios. Madrid: Fragua - López Zafra E (Dir.) (2010). Violencia contra las mujeres: descripción e intervención psicosocial. Jaén - Comisión Común contra la Violencia de Género (2006). Protocolo común para la Actuación Sanitaria ante la Violencia de Género. Madrid. SNS - García de León MA (2002). Herederas y heridas. Sobre las élites profesionales femeninas. Madrid: Ediciones Cátedra - Atencio G (2015). Feminicidio. El asesinato de mujeres por ser mujeres. Madrid: Catarata - Osborne R (2009). Apuntes sobre violencia de género. Barcelona: Ediciones Bellaterra - Caso A; Freire E; Regás R; Rico E; Ventura L (2009). 5 por 2 = 9. Diez miradas contra la violencia de género. Barcelona: Ediciones Península - Escudero V y Friedlander M (2017). Alianza Terapéutica non Familias. Barcelona: Editorial Herder - Friedlander M y Escudero V (2009). La Alianza Terapéutica . Barcelona: Paidós - Varela, N y Escudero V (2015). Familias y Enfermedad Física. Madrid: Ed. Grupo 5 - Amigo, I., Fernández, C. y Peréz, M. (2009). Manual de Psicología de la Salud, 3ª ed. Madrid: Pirámide. Brannon, I. y Feist, J. (2001). Psicología de la Salud. Madrid: Paraninfo Costa, M. y López, E. (2008). Educación para la salud: guía práctica para promover estilos de vida saludables. Madrid: Pirámide. Csikszentmihalyi, M. (1990). Flow, the psychology of optimal experience. Harper and Row: New York. Franzoi, S. (2007). Psicología Social (4ª Edición). Madrid: McGraw Hill. Friedlander, M., Escudero, V. y Heatherington, L (2009) La alianza terapéutica. Barcelona: Paidós - Gil Roales-Nieto, J (Dir.). Psicología de la Salud. Madrid, Pirámide. Goleman, D. (1999). La práctica de la inteligencia emocional. Kairós. Barcelona. Good, T. y Brophy, J. (1996). Psicología Educativa Contemporánea. México. Mc Graw Hill. Morrison, V. y Bennett, P. (2008). Una introducción a la Psicología de la salud. Madrid: Pearson - Smith, E.R., y Mackie, D.M. (1997). Psicología Social. Madrid. Editorial Médica Panamericana. Varela, N., Escudero, V., y López (2015) Familias y enfermedad física: manual de terapia familiar y multifamiliar. Madrid: Editorial Grupo 5.
Complementary	

Recommendations

Subjects that it is recommended to have taken before

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Anatomy/750G01001

Biology/750G01002

Information and Communication Systems in Health Science/750G01004

Bases for the Interpretation of Scientific Knowledge/750G01008

Physiology/750G01105

Foundations of Nursing/750G01107

Subjects that continue the syllabus

Mental Health Nursing/750G01015

Community Nursing II/750G01019

Other comments

Para axudar a conseguir unha contorna inmediata sustentable e cumplir co obxectivo da acción número 5: ?Docencia e investigación saudable e sustentable ambiental e social? do "Plan de Acción Green Campus Ferrol": A entrega dos traballos documentais que se realicen nesta materia realizarase a través de Moodle, en formato dixital sen necesidade de imprimilos, no caso de se realizar en papel: non se empregarán plásticos, realizaranse impresións a dobre cara, empregarase papel reciclado e evitarse a impresión de borradores.Débese facer un uso sostible dos recursos e a prevención de impactos negativos sobre o medio natural tendo en conta a importancia dos principios éticos relacionados cos valores da sostenibilidade nos comportamentos persoais e profesionaisFacilitarase a plena integración do alumnado que por razón físicas, sensoriais, psíquicas ou socioculturais, experimenten dificultades a un acceso axeitado, igualitario e proveitoso á vida universitariaTraballaráse para identificar e modificar prejuízos e actitudes sexistas, e influírse na contorna para modificalos e fomentar valores de respecto e igualdade, no caso de detectar situacións de discriminación por razón de xénero tomaranse medidas para corrixilas.Na realización dos traballos da materia, o plaxio e a utilización de material non orixinal, incluído aquel obtido a través da internet, sen indicación expresa da súa procedencia e, se é o caso, o permiso do seu autor/a, será cualificado con suspenso (0,0) na actividade. Todo iso sen prejuízo das responsabilidades disciplinarias ás que puidese haber lugar tras o correspondente procedemento.

(*)The teaching guide is the document in which the URV publishes the information about all its courses. It is a public document and cannot be modified. Only in exceptional cases can it be revised by the competent agent or duly revised so that it is in line with current legislation.